

SUOMEN TASAVALLAN JA JAPANIN VÄLINEN SOSIAALITURVASOPIMUS

社会保障に関する日本国とフィンランド共和国との間の協定

Ohjeet Suomen eläkkeen hakemiseksi ja Suomen eläkejärjestelmän kuvaus

フィンランド年金の申請方法及びフィンランドの年金制度に関する情報

Sisältö:

- 1. Yleistä Suomen eläkkeistä**
- 2. Eläkkeen hakeminen**
- 3. Työeläkejärjestelmä (ansioihin perustuvat eläkkeet)**
 - a) Vanhuuseläke
 - b) Osittainen varhennettu vanhuuseläke
 - c) Työkyvyttömyyseläke
 - d) Työuraeläke
 - e) Perhe-eläke
- 4. Eläkkeenhakijan henkilötietojen käsittely**
- 5. Yhteystiedot**

目次 :

- 1** フィンランドの年金に関する一般情報
- 2** 年金の申請
- 3** 労働に基づく年金制度（所得比例年金）
 - a) 老齢年金
 - b) 部分早期老齢年金
 - c) 障害年金
 - d) 年功年金
 - e) 遺族年金
- 4** 年金申請者の個人情報の取扱い
- 5** 連絡先情報

1. Yleistä Suomen eläkkeistä

Suomessa on kaksi lakisääteistä eläkejärjestelmää:

- ansioihin perustuva työeläkejärjestelmä, jonka toimijoina ovat eri työeläkelaitokset ja jonka koordinoinnista vastaa Eläketurvakeskus (ETK) ja
- asumiseen perustuva kansaneläkejärjestelmä, jota hoitaa Kansaneläkelaitos (Kela).

Henkilö voi saada Suomen ja Japanin välisen sosiaaliturvasopimuksen perusteella työeläkejärjestelmän mukaista vanhuuseläkettä, osittaista varhennettua vanhuuseläkettä, työkyvyttömyyseläkettä, työuraeläkettä ja perhe-eläkettä.

2. Eläkkeen hakeminen

Hae eläkettä seuraavilla lomakkeilla:

- **FI/JP 3** Vanhuuseläke tai osittainen varhennettu vanhuuseläke
- **FI/JP 4** Työkyvyttömyys- tai työuraeläke
- **FI/JP 5** Leskeneläke
- **FI/JP 6** Lapseneläke

Lähetä täyttämäsi hakemus Japan Pension Servicelle tai jollekin kolmesta Mutual Aid Associationista.

Japan Pension Service vahvistaa hakemuksesi saapumispäivän ja henkilötietosi sekä toimittaa hakemuksesi Suomeen Eläketurvakeskukseen. Eläketurvakeskus välittää hakemuksesi edelleen Suomen työeläkejärjestelmän toimivaltaiseen eläkelaitokseen.

3. Työeläkejärjestelmä (ansioihin perustuvat eläkkeet)

Työeläkejärjestelmästä maksetaan eri työeläkelakien mukaan vanhuus-, osittaista varhennettua vanhuus-, työkyvyttömyys-, työura- ja perhe-eläkettä. Eläkeoikeus ei riipu henkilön kansalaisuudesta tai asuinmaasta.

Oikeus työeläkkeeseen syntyy, kun henkilö on työskennellyt Suomen työeläkelakien piiriin kuuluvassa

- työ- tai virkasuhteessa 8.7.1961 tai sen jälkeen
- yrittäjänä 1.1.1970 tai sen jälkeen.

Työsuhteen vähimmäisaika oli vanhan työntekijäin eläkelain (TEL) mukaan ennen 1.1.1965 kuusi kuukautta, 1.1.1965–30.6.1971 neljä kuukautta ja 1.7.1971 alkaen yksi kuukausi. Tammikuusta 2007 alkaen työntekijän eläkelaki (TyEL) on peruseläkelaki, jonka mukaan eläkettä karttuu, kun kuukausiansiot ylittävät laissa määritellyn ansiorajan.

Yrittäjien eläkelakien (YEL Yrittäjän eläkelaki ja MYEL Maatalousyrittäjän eläkelaki) mukaan yrittäjätoiminnan on tullut jatkua yhtäjaksoisesti vähintään neljä kuukautta.

Työeläkettä on karttunut 1.1.2005 jälkeen myös sellaisilta palkattomilta ajoilta, joilta maksetaan Suomessa työansioon perustuvaa etuutta, esimerkiksi sairaus-, kuntoutus- tai työttömyyspäivärahaa. 1.1.2005 alkaen eläkettä on karttunut Suomessa myös ajalta, jolloin vanhempi on hoitanut kotona alle 3-vuotiasta lasta sekä tutkintoon johtaneen opiskelun ajalta.

Työeläkkeen määrään voivat vaikuttaa myös esimerkiksi tapaturmasta, ammattitaudista tai liikennevahingosta johtuvat korvaukset.

a) Vanhuuseläke

Alin vanhuuseläkeikä määräytyy syntymävuoden mukaan. Vuonna 1954 ja sitä ennen syntyneillä alin vanhuuseläkeikä on 63 vuotta. Vuonna 1955 syntyneistä alkaen alin vanhuuseläkeikä nousee 3 kuukautta jokaista ikäluokkaa kohti, kunnes saavutetaan 65 vuoden alaikäraja. Vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneiden vanhuuseläkeikä sopeutetaan elinajanodotteen muutokseen.

Syntymävuosi	Alin eläkeikä
1954	63 v
1955	63 v 3 kk
1956	63 v 6 kk
1957	63 v 9 kk
1958	64 v
1959	64 v 3 kk
1960	64 v 6 kk
1961	64 v 9 kk
1962–1964	65 v
1965–	Sopeutetaan eliniän odotteen muutokseen

Jos eläkettä ei oteta maksuun heti eläkeiän täytyessä, eläkkeeseen saa 0,4 prosentin lykkäyskorotuksen jokaiselta lykätyltä kuukaudelta.

b) Osittainen varhennettu vanhuuseläke

Osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen on oikeus aikaisintaan 61 vuoden iästä. Kertyneestä eläkkeestä voi ottaa maksuun neljänneksen (25 %) tai puolet (50 %). Varhennettuun eläkeosuuteen tehdään 0,4 prosentin pysyvä varhennusvähennys jokaista varhennettua kuukautta kohden. Vastaavasti lakisääteisen alimman eläkeiän täyttämisen jälkeen lykätyä eläkeosuutta korotetaan pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta lykätyltä kuukaudelta.

c) Työkyvyttömyyseläke

Työkyvyttömyyseläkkeeseen on oikeus henkilöllä, jonka työ- ja ansiokyvyn voidaan katsoa alentuneen vähintään kahdella viidesosalla ainakin vuoden ajaksi. Työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää täytenä tai osittaisena.

d) Työuraeläke

Rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavassa työssä tehty pitkä ura (vähintään 38 vuotta) voi oikeuttaa siirtymään työuraeläkkeelle aikaisintaan 63 vuoden iässä. Työeläkelakien mukaan vakuutettavaan työhön rinnastetaan toisessa EU- tai ETA-

maassa sekä Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen solmineessa maassa vakuutettava rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttava työ.

e) **Perhe-eläke**

Perhe-eläkkeeseen voivat olla oikeutettuja lapset, leski, avoleski, rekisteröidyn parisuhteen osapuoli ja entinen puoliso, jolle edunjättäjä oli velvollinen maksamaan elatusapua.

Sekä mies- että naisleskellä on oikeus perhe-eläkkeeseen samojen edellytysten mukaan.

Leskeneläke myönnetään leskelle / rekisteröidyn parisuhteen osapuolelle / entiselle puolisolle, joka on solminut avioliiton tai rekisteröinyt parisuhteen edunjättäjän kanssa ennen tämän 65-vuotispäivää, jos

- hänellä on tai on ollut yhteinen lapsi edunjättäjän kanssa, tai
- hän on edunjättäjän kuollessa täyttänyt 50 vuotta tai on pitkäaikaisesti työkyvytön ja avioliitto / rekisteröity parisuhde on kestänyt vähintään viisi vuotta ja se on solmittu ennen lesken 50-vuotispäivää.

Leskeneläke myönnetään avoleskelle, joka on muuttanut yhteistalouteen edunjättäjän kanssa ennen tämän 65-vuotispäivää, jos

- yhteistalous on edunjättäjän kuollessa jatkunut vähintään viisi vuotta,
- leskellä on edunjättäjän kanssa yhteinen alle 18-vuotias lapsi, joka asui edunjättäjän ja lesken kanssa samassa taloudessa ja
- edunjättäjä tai leski eivät olleet samaan aikaan avioliitossa muun kuin yhteistaloudessa asuneen puolison kanssa.

Lapseneläke myönnetään alle 20-vuotiaalle edunjättäjän omalle lapselle, ottolapselle sekä edunjättäjän kanssa samassa taloudessa asuneelle lesken lapselle.

Työeläkkeiden edellytyksistä saat lisätietoa osoitteesta www.tyoelake.fi.

4. Eläkkeenhakijan henkilötietojen käsittely

Eläkehakemuksesi välitetään suomalaisen toimivaltaisen työeläkelaitoksen ja yhteyslaitoksen käsiteltäväksi.

EU:n tietosuoja-asetus edellyttää, että saat tiedon siitä, miten henkilötietojasi käsitellään eläkeasiasi yhteydessä suomalaisissa toimivaltaisissa työeläkelaitoksissa ja yhteyslaitoksessa Eläketurvakeskuksessa.

Eläkeasiasi ratkaisemisessa tarvitaan henkilötietojasi.

Henkilötietojen käsittely perustuu Suomen lainsäädäntöön, EU:n tietosuojasetukseen ja Suomen ja Japanin väliseen sosiaaliturvasopimukseen. Jos työeläkelaitos tai Eläketurvakeskus ei saa pyydettyjä tietoja, se ei voi ratkaista asiaasi.

Työeläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on lakiin perustuva oikeus hankkia tietoja tarvittavilta tahoilta ja luovuttaa tietoja näille asiiasi käsittelemiseksi.

Sinulla on oikeus käyttää tarkastusoikeutta, jos haluat tietää, mitä tietoja sinusta on tallennettu työeläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen rekistereihin.

Voit pyytää virheellisten tietojen oikaisemista, jos tietojen oikaisu on asiiasi ratkaisemisen kannalta tarkoituksenmukaista.

Eläkeasian käsittelyssä tarvittavat tiedot säilytetään laissa säädetyn ajan. Säilytysaika on yleensä vakuutetun elossaoloaika ja viisi sitä seuraavaa kalenterivuotta.

Työeläkelaitoksesi ja Eläketurvakeskus ovat rekisterinpitäjiä, jotka vastaavat rekistereissä olevista tiedoista. Työeläkelaitoksissa ja Eläketurvakeskuksessa on kussakin oma tietosuojavastaava.

5. Yhteystiedot

Suomen yhteyslaitoksena työeläkeasioissa toimii Eläketurvakeskus:

Eläketurvakeskus
00065 ELÄKETURVAKESKUS
www.etk.fi
Puh. +358 29 411 2110
Sähköposti: ulkomaiset.elakeasiat@etk.fi

1. フィンランドの年金に関する一般情報

フィンランドには2つの法定年金制度がある。

- 所得に基づき各年金機関が運営する所得比例年金制度。フィンランド年金センター（ETK）がその調整を行う。
- フィンランド社会保険機構（Kela）が運営する国民年金制度（居住地に基づく年金）。

日・フィンランド社会保障協定に基づき、所得比例年金制度に則って老齢年金、部分早期老齢年金、障害年金、年功年金及び遺族年金を受給することができる。

2. 年金の申請

次のフォームを用いて年金を申請することができる。

- FI/JP 3 老齢年金及び部分早期老齢年金
- FI/JP 4 障害年金又は年功年金
- FI/JP 5 配偶者年金
- FI/JP 6 遺児年金

申請書に記入し、日本年金機構、国家公務員共済、地方公務員共済又は私立学校教職員共済のいずれかに送付すること。

日本年金機構は申請書の受領日のほか本人の個人データも確認し、申請書をフィンランド年金センターに転送する。フィンランド年金センターは申請書を所轄年金機関に提出する。

3. 労働に基づく年金制度（所得比例年金）

年金は、所得比例年金制度に基づき、老齢年金、部分早期老齢年金、障害年金、年功年金又は遺族年金として支給される。年金受給資格は、本人の国籍又は居住地国によらない。

フィンランド所得比例年金法が適用される仕事に就いてきた場合に所得比例年金の受給資格が発生する。

- 1961年7月8日以降、被用者又は公務員として
- 1970年1月1日以降、自営業者として

被用者年金法（TEL）に基づく雇用契約の最短期間は、1965年1月1日より前は6カ月、1965年1月1日から1971年6月30日までは4カ月、1971年7月1日の時点で1ヶ月だった。2007年1月の時点では被用者年金法（TyEL）が基本年金法となっており、本法に従って所得月額が法律に定める限度を超えると年金給付が発生する。

自営業者の年金法（自営業者年金法[YEL]及び農業者年金法[MYEL]）によれば、最低4か月間自営は継続していなければならない。

2005年1月1日以降、所得比例年金では、傷病手当、リハビリ手当又は失業手当といった所得保障給付を行っている。また、フィンランドでは2005年1月1日から3歳未満の子供を親が在宅で育児する期間及び学位取得のための学業期間についても給付を行っている。

所得比例年金の金額は、事故や職業病、交通事故などで生じる補償により左右されることもある。

a) 老齢年金

退職年齢は本人の生年による。1954年以前に生まれた者は早くて年齢63歳で退職する。1955年生まれからは、退職年齢が満65歳に達するまで、1グループごとに退職年齢を3か月ずつ引き上げていく。1965年以降に生まれた者については退職年齢を平均寿命予測に応じて調整していく。

生年	最低退職年齢
1954年	63 歳
1955年	63 歳3 カ月
1956年	63 歳6 カ月
1957年	63 歳9 カ月
1958年	64 歳
1959年	64 歳3 カ月
1960年	64 歳6 カ月
1961年	64 歳9 カ月
1962年–1964年	65 歳
1965年–	平均寿命の変化に必ず

最低退職年齢到達後、受給開始を繰り下げる場合は、1ヵ月につき0.4%増額する。

b) 部分早期老齢年金

最も早くて61歳から部分早期老齢年金の受給資格がある。受給資格のある者は、積算された年金額の四分の一（25%）又は二分の一（50%）のいずれかを受給することができる。先に受け取る年金部分については、繰り上げた月数1ヶ月につき0.4%を永続的に減額する。逆に受給開始を繰り下げる場合は、1ヶ月につきそれぞれ0.4%を永続的に増額するものとする。

c) 障害年金

障害年金は、稼得能力が少なくとも五分の二以上減じている状態が1年間以上にわたり認められる者に付与される。障害年金は、満額支給の場合と一部支給の場合がある。

d) 年功年金

(最低38年間の) 長期の重労働従事者は、早くて63歳から年功年金の受給資格を得られる。別のEU国若しくはEEA国又はフィンランドと社会保障協定を締結している国で適用対象となっている重労働は、フィンランドの所得比例年金法に基づき適用対象となる労働に相当すると考えられる。

e) 遺族年金

遺族年金は、死亡者の子、寡婦・寡夫、生存内縁配偶者、登録パートナーに付与することができる。元配偶者は、死亡者が当該元配偶者に生活費を支払う法的義務がある場合に、遺族年金を受給する資格を有する。寡婦・寡夫ともに同じ条件に従って遺族年金を受給する資格を有する。

配偶者年金は、死亡者が65歳に達する前に婚姻又は登録パートナーシップが結ばれていた場合、配偶者、登録パートナー又は元配偶者に付与される。但し、以下を条件とする。

- 死亡者との間に子供がいる（いた）、又は
- 死亡者の死亡時に 50 歳に達していたか、又は長期間働くことができなかったことに加え、生存配偶者が 50 歳に達する前に婚姻又は登録パートナーシップが結ばれており、婚姻又はパートナーシップが最低 5 年間継続していた。

配偶者年金は、死亡者が 65 歳に達する前に死亡者と同居していた生存内縁配偶者に付与される。但し、以下を条件とする。

- 生存内縁配偶者は、死亡者の死亡日から遡って少なくとも 5 年間同居している。
- 生存内縁配偶者には死亡者との間に 18 歳未満の子供がおり、子供は死亡者及び生存内縁配偶者と同一世帯で同居していた。
- 死亡者及び生存内縁配偶者は、同居していた内縁配偶者以外の者と同時期に婚姻を結んでいなかった。

遺児年金は、死亡者の20歳未満の実子、養子又は死亡者と同一世帯で同居してきたが実子ではない寡婦・寡夫の子に付与される。

フィンランドの所得比例年金受給条件に関する詳細情報についてはwww.tyoelake.fi/enを閲覧のこと。

4. 年金申請者の個人情報の取扱い

年金申請書はフィンランドの所轄年金機関及び連絡機関に転送される。

本人は、EUデータ保護規則に基づき、フィンランドの所轄年金機関及び連絡局である

フィンランド年金センターでの年金案件に関する個人情報の取扱い方法についての情報を入手する権利を有する。

本人の個人情報は、本人の年金給付の決定に必要である。

個人情報の取扱いは、フィンランドの法律、EU データ保護規則及び日・フィンランド社会保障協定に基づいている。年金機関又はフィンランド年金センターが必要な全ての情報を受領しない場合、本人の年金案件に関して決定を下すことができない。

年金機関及びフィンランド年金センターは、法律に基づき関連当事者から年金案件の処理に必要な情報を入手し、当該当事者に情報を提供する権利を有する。本人に関するどのような情報が年金機関及びフィンランド年金センターに保存されているのかを知りたい場合、本人の情報を確認する権利を行使することができる。

年金決定の観点から誤った情報の訂正が重要である場合には訂正を要請することができる。

年金案件処理に必要な情報は、フィンランドの法律に定める期間保存される。期間は一般に被保険者の生存期間とその後 5 年間である。

年金機関及びフィンランド年金センターは記録管理者であり、記録簿に保存された情報に対する責任を負っている。年金機関及びフィンランド年金センターにはそれぞれ専任の情報管理官がいる。

5. 連絡先情報

所得比例年金事項に係るフィンランド連絡機関は、フィンランド年金センターである。

フィンランド年金センター
FI-00065 ELÄKETURVAKESKUS
FINLAND
www.etk.fi
電話番号 +358 29 411 2110
メールアドレス: ulkomaiset.elakeasiat@etk.fi